

Asia: VN/18611/2026

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle Suomen perustuslain 25 §:n muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Tulisiko perustuslaissa säädettyä vaalipiirien vähimmäis- ja enimmäismäärää laskea nykyisestä kahdestatoista ja kahdeksastatoista esityksessä ehdotettuun yhdeksään ja viiteentoista?

Ei

Perustelunne

Keski-Suomen liitto tunnistaa tarpeen varautua Suomen pitkän aikavälin väestökehityksen muutoksiin ja niiden vaikutuksiin vaalipiirijakoon. Keski-Suomen liiton huolena muutosehdotuksessa on kansalaisten luottamuksen säilyttäminen, alueellisen edustuksen turvaaminen ja maakunnan identiteetin vaaliminen. Vaalipiirin piilevän äänikynnyksen taso ei yksinomaan ole riittävä peruste vaalipiirien yhdistämiselle.

Keski-Suomen liitto pitää välttämättömänä lähtökohtaa, jossa vaalipiirijako turvaa sekä poliittisen suhteellisuuden että alueellisen edustavuuden toteutumisen. Näiden tavoitteiden tulee olla tasapainossa kaikissa vaalipiirijakoa koskevissa ratkaisuissa. Vaalipiirien määrän vähentäminen ei saa muodostua tavoitteeksi itsessään, vaan mahdollisten muutosten tulee perustua harkittuun kokonaisarviointiin ja laajaan parlamentaariseen tukeen.

Korkea äänestysaktiivisuus osoittaa kansalaisten luottamusta mahdollisuuksiinsa vaikuttaa yhteiskunnalliseen päätöksentekoon. Kun vaalijärjestelmää kehitetään, ensisijaisena tavoitteena tulisi olla äänestysaktiivisuuden nostaminen ja kansalaisten osallistumisen lisääminen.

Onko teillä muuta lausuttavaa esityksestä?

Keski-Suomi on väestöltään Suomen viidenneksi suurin maakunta. Maakunnan väestöpohja antaa vahvan ja selkeän perustan itsenäiselle vaalipiirille. Keski-Suomen vaalipiiristä valittiin vuoden 2023

eduskuntavaaleissa kymmenen kansanedustajaa, ja väestöennusteen mukaan edustajamäärä säilyy vakaana myös 2030-luvulla.

Hallituksen esityksessä Keski-Suomi nostetaan Lapin ja Satakunnan ohella esiin vaalipiirinä, jossa laskennallinen piilevä äänikynnys on korkea. Keski-Suomen liiton näkemyksen mukaan piilevää äänikynnystä ei voi tarkastella irrallaan vaalijärjestelmän toisesta keskeisestä tavoitteesta eli alueellisen edustavuuden turvaamisesta. Poliittisen suhteellisuuden parantaminen ei saa johtaa ratkaisuihin, jotka tarpeettomasti heikentävät maakuntien omaa edustusta ja kansalaisten alueellisia vaikutusmahdollisuuksia.

Keski-Suomi muodostaa väestöltään, alueelliselta identiteetiltään ja toiminnalliselta rakenteeltaan selkeän kokonaisuuden. Itsenäinen vaalipiiri vahvistaa maakunnan asukkaiden mahdollisuutta valita edustajansa ehdokkaista, joiden toiminta ja vaalityö kiinnittyvät Keski-Suomeen ja sen eri osiin. Samalla se tukee kansanedustajien yhteyttä edustamaansa alueeseen sekä maakunnan erityispiirteiden ja kehittämistarpeiden välittymistä kansalliseen päätöksentekoon.

Vaalipiirien merkitys alueelliselle edustavuudelle korostuu Suomessa, jossa alueiden väestökehitys ja olosuhteet poikkeavat merkittävästi toisistaan. Vaalipiirien huomattava maantieteellinen laajentaminen kasvattaisi ehdokkaiden kampanja-alueita ja voisi heikentää alueiden eri osien näkyvyyttä ehdokasasettelussa ja edustuksessa. Myös hallituksen esityksessä tunnistetaan, että vaalipiirien yhdistäminen voi heikentää alueellista edustavuutta.

Keski-Suomen liitto pitää tärkeänä, että mahdolliset myöhemmät muutokset valmistellaan laajaan poliittiseen yhteisymmärrykseen perustuen ja niiden vaikutukset arvioidaan huolellisesti poliittisen suhteellisuuden, alueellisen edustavuuden ja kansalaisten luottamuksen näkökulmista.

Peräaho Pirjo

Keski-Suomen liitto - Lausunto on hyväksytty Keski-Suomen maakuntahallituksen kokouksessa 21.8.2026.